

Ungdomsreduktion vid bötesstraff för brott begångna före den 10 september 2026

Riktlinjer för när straffet bör bestämmas till böter p.g.a. 29 kap. 7 § brottsbalken

När den misstänkta personen är under 21 år vid brottstidpunkten ska bestämmelsen i 29 kap. 7 § brottsbalken om s.k. ungdomsreduktion tillämpas vid straffmätningen. Här ges riktlinjer för när straffet bör bestämmas till böter p.g.a. ungdomsreduktion för brott begångna före den 10 september 2026.

Avseende brott begångna den 10 september 2026 eller senare tillämpas RåR 2026:1 Ungdomsreduktion vid bötesstraff för brott begångna den 10 september 2026 eller senare.

Penningböter

Någon reduktion bör inte ske för en ung lagöverträdare vid penningböter.

Omvandlingstabell

Straffet för en ung lagöverträdare bör reduceras enligt följande tabell.

<i>Straffvärde</i>	<i>Antal dagsböter ungdom</i>					
<i>Vuxen</i>	<i>15 år</i>	<i>16 år</i>	<i>17 år</i>	<i>18 år</i>	<i>19 år</i>	<i>20 år¹</i>
30 db	30	30	30	30	30	30
40 db	30	30	30	30	30	30
50 db	30	30	30	30	40	40
60 db	30	30	30	40	40	50
70 db	30	40	40	50	50	60
80 db	40	40	40	50	60	70
90 db	40	50	50	60	70	80
100 db	40	50	60	70	80	90
110 db	50	60	60	70	80	100
120 db	50	60	70	80	90	110
130 db	50	60	70	80	100	120
140 db	60	70	80	90	110	120
150 db	60	70	80	100	120	120
Över 150 db	60	70	90	110	130	140

¹ När det gäller reducering av straffvärde på nivån 140–150 db för ålderskategorin 20 år, se Högsta domstolens slutsats i NJA 2012 s. 16 p. 10.

Fängelse 14 dgr ²	70	80	100	120	140	150
Fängelse 21 dgr ²	80	100	120	140		
Fängelse 1 mån	100	120	140			
Fängelse 2 mån	120	140				
Fängelse 3 mån	140					

Flerfaldig brottslighet

Omvandlingstabellen ovan bör tillämpas även vid flerfaldig brottslighet. Det kan noteras att straffvärdenivån över 150 dagsböter endast kan användas vid flerfaldig brottslighet.

Rättslig reglering och rättspraxis

Av 29 kap. 7 § första stycket brottsbalken följer att om någon har begått brott innan han eller hon har fyllt tjugoott år, ska hans eller hennes ungdom beaktas särskilt vid straffmätningen. Rätten får då döma till lindrigare straff än vad som är föreskrivet för brottet. Det krävs inte att gärningspersonens låga ålder har påverkat handlandet för att bestämmelsen ska vara tillämplig.

I rättspraxis ges vägledning om hur nämnda bestämmelse om ungdomsreduktion bör tillämpas vid straffmätning där straffet ska bestämmas till böter.³ Bestämmelsen tillämpas när lagöverträdaren är under 21 år och straffet ska bestämmas till dagsböter. Då straffet ska bestämmas till dagsböter för en vuxen så bör det inte reduceras till penningböter med hänsyn till bestämmelsen om ungdomsreduktion. Vidare bör reduktion inte ske vid penningböter.

Riktlinjerna beslutades 1 juni 2017 och ersätter Riksåklagarens riktlinjer 2013:2.

Riktlinjerna ändrades den 19 januari 2026 (ÅM2026-175).

Riktlinjerna ändrades den 10 september 2026 (ÅM2026-1279).

² Reduktionen ska inte tillämpas på brott som har begåtts från och med den 1 januari 2026, se SFS 2025:1414.

³ Se bl.a. NJA 1996 s. 63, NJA 2005 s. 878, NJA 2008 s. 626, NJA 2012 s. 16 och NJA 2014 s. 658.